

- 1 Til behandling i fylkesårsmøtet 2023.
- 2 Forslag til fylkesvalgprogram Trøndelag Venstre 2023-2027

3 **Vi tar Trøndelag framover**

4 **Innledning**

5 Venstre er Norges sosialliberale parti. Liberal politikk kombinerer personlig frihet
6 med ansvar for fellesskapet.

7 Vi har en sterk tro på menneskets skaperevne, kreativitet og ansvarsfølelse.
8 Mennesker som gis frihet er best i stand til å ta ansvar for seg selv, sine
9 medmennesker og livsgrunnlaget til våre etterkommere.

10 For å gi folk gode tjenester og skape lokal utvikling, er lokal frihet bedre enn
11 statlig detaljstyring og øremerking. Samtidig gjør natur- og klimakrisen det
12 nødvendig med strenge og forpliktende nasjonale og internasjonale avtaler om
13 sterkere vern av natur og kraftigere kutt i klimautslipp.

14 Venstre tar Trøndelag framover!

15 **Klima, miljø og areal**

16 Klimakampen er i bunn og grunn en frihetskamp. Det handler om å gi barna
17 mulighet til å leve gode og trygge liv nå og i framtida. Venstre mener at vern av
18 matjord, natur – og kulturverdier må komme først og være premiss for vekst og
19 utvikling. Arealendringer er den største trusselen mot naturen. Venstre vil ta vare
20 på mer natur lokalt, og stramme inn arealpolitikken for å hindre ytterligere
21 nedbygging.

22 For å sikre nærhet til arbeidsmarked, utdanningstilbud, servicepunkt og
23 kompetansesenter, ønsker Venstre å styrke regionsentrene rundt om i fylket.
24 Regionsentre er byer og større tettsteder som virker som en drivkraft for
25 regionen rundt. Gjennom å samle kompetanse, kultur og utdanning regionalt
26 motvirker vi sentralisering, ved å sikre nærhet til tilbudet for de som bor i mindre
27 bygder rundt regionsentrene.

28 Fritidsbebyggelse legger et stort press på areal. Trøndelag har tusenvis av
29 regulerte, men ubebygde, hyttetomter. Da er det ikke nødvendig å bygge ut enda
30 flere områder. Venstre vil ha en kritisk gjennomgang av om noen av de ubebygde
31 hytteområdene kan tilbakeføres. Vi vil også sette krav til energi og avløp for nye
32 hytter.

33 Fylkeskommunene står for en stor andel av innkjøpene i Norge. Ved å stille
34 strenge klima- og miljøkrav i anskaffelsene kan vi oppnå store utslippskutt og
35 bidra til at grønne produkter og tjenester kommer inn på markedet. De mest
36 bærekraftige byggene er de som allerede finnes. Derfor vil vi rehabilitere og
37 gjenbruke eksisterende bygg framfor å rive og bygge nytt.

38 Selv om vi lykkes med å redusere utslippene, må fylkeskommunene forberede seg
39 på at vi vil få mer ekstremvær. Venstre vil derfor at fylkeskommunene skal
40 prioritere klimatilpasning. Tiltak som gjenåpning av bekker og vassdrag,
41 flomsikring, og rehabilitering av natur vil bidra til å beskytte verdifull infrastruktur,
42 og er bra for folk og natur. Utfordringene knyttet til marin forsøpling er enorme,
43 og Venstre vil fortsette innsatsen mot plast på avveie både til lands og til vanns.
44 Venstre vil:

- 45 • Innføre arealregnskap og naturbudsjett i fylkeskommunene
- 46 • Vektlegge natur- og kulturverdier i reguleringsaker og føre en stram
47 dispensasjonspraksis der det dreier seg om naturarealer
- 48 • Fortette langs kollektivakser i byer og tettsteder
- 49 • Sørge for en god balanse mellom klima- og miljøvennlig boligutvikling og
50 ivaretagelse av kulturvern og kulturminner
- 51 • Støtte 90 km/t framfor 110 km/t-standard på veger for å redusere tap av
52 matjord
- 53 • Begrense naturinngrepene ved utbygging av nye veganlegg og stille krav
54 om erstatningsarealer ved tap av verdifull natur
- 55 • Sikre tilgang til lokale bymarker, utfartsområder og turveier
- 56 • Bruke naturrestaurering som kompensierende tiltak, for eksempel
57 bekkeåpning, i forbindelse med offentlige byggeprosjekter som medfører
58 arealendringer
- 59 • Etablere karbonfangst- og lagring på alle større punktutslipp, blant annet
60 på avfalls- og forbrenningsanlegg som på Heggstadmoen, der det er mulig.
- 61 • At klimagevinsten i rehabilitering framfor rivning alltid skal vurderes i
62 eiendomsprosjekter
- 63 • Stille krav om streng klima- og miljøsertifisering av alle nye bygg
- 64 • Vurdere opprettelse av Rensfjellheimen nasjonalpark
- 65 • Videreføre og styrke arbeidet med plast på avveie
- 66 • Innføre strengere krav for å begrense de negative effektene av
67 hytteutbygginger
- 68 • Forby all nedbygging av myr
- 69 • Forby flatehogst i hekke- og yngletid
- 70 • Sikre videre vern av de verna vassdragene i Trøndelag

71 Utdanning og kompetanse

72 Kunnskap og kompetanse gir enkeltmennesket frihet. Venstre vil gi mer valgfrihet
73 og kontroll til den enkelte elev, siden vi vet at dette fører til mer motivasjon, mer
74 læring, og dermed flere som fullfører videregående.

75 Den største utfordringen for videregående opplæring i Trøndelag er den skjeve
76 elevtallsutviklingen. Elevtallene kommer til å gå ned alle andre steder enn i
77 Trondheimsområdet. Dermed vil det bli en stor utfordring å finne en balansert
78 tilbudsstruktur som både sikrer et variert utdanningstilbud i hele fylket, samtidig
79 som man har tilstrekkelig antall elever for å ha faglig kvalitet og godt psykososialt
80 miljø. Venstre ønsker fortsatt skoler i hele fylket, og det er viktigere å sikre god
81 kvalitet på de utdanningstilbudene som settes i gang enn at alle skolene skal tilby

82 bredest mulig fagtilbud. Skolekapasiteten i Trondheim må være dimensjonert for
83 de store ungdomskullene som kommer der.

84 Venstre mener at det er viktig at den enkelte eleven skal ha muligheten til å velge
85 en annen skole enn sin nærscole. Fritt skolevalg kan kombineres med en
86 reisetidsgaranti slik at ingen vil måtte reise uforholdsmessig langt eller flytte på
87 hybel, dersom de ikke ønsker det.

88 For personer med ulike funksjonsnedsettelse eller kroniske sykdommer er
89 utdanning enda viktigere for å komme i jobb enn for andre grupper. Med riktig
90 tilrettelegging kan flere fullføre skole og utdanning. Venstre mener det er en
91 viktig og riktig prioritering å sørge for at unge med funksjonsnedsettelse og
92 kroniske sykdommer får lik mulighet til å fullføre videregående skole med yrkes-
93 eller studiekompetanse.

94 For å sikre høy kvalitet i videregående skole, må læreren i det enkelte
95 klasserommet ha forutsetning og mulighet til å gi elevene god undervisning.
96 Dette innebærer at vi må sikre både gode rammevilkår og positiv lønnsutvikling
97 for lærerne. Dette innebærer at vi må fortsette å tilby lærere videreutdanning og
98 kompetansepåfyll. Venstre ønsker også å tilby en lærerspesialistordning, hvor de
99 lærerne som ønsker kan få ytterligere karriereutvikling i klasserommet.

100 For at elevene skal føle seg ivaretatt i skolehverdagen, trengs det flere viktige
101 yrker enn læreren. Vi trenger blant annet flere helsesykepleiere, miljøterapeuter,
102 karriereveiledere, rådgivere og skolepsykologer slik at skolen har et lag av
103 voksenpersoner som kan møte eleven på flere aspekter av livet enn bare det
104 faglige. Det systematiske arbeidet for å sikre lærlingeplasser for alle må styrkes.
105 Samtidig må vi sikre at elever som av ulike grunner ikke får lærlingeplass får et
106 bedre tilbud enn i dag. De må få en oppfølging som gjør at de kan fullføre
107 utdannelsen sin på en god måte.

108 Skolen er en viktig arena for læring og integrering. Å kunne norsk er viktig for å
109 fullføre og bestå all utdanning. Norsk kunnskap er også avgjørende for å få en
110 varig tilknytning til det norske samfunnet, arbeidsliv og samfunnsliv.

111 Kunnskapspåfyll er viktig hele livet, og Venstre ønsker derfor både unge og
112 voksne elever i den videregående skolen. For å gjøre det lettere å ta desentralisert
113 utdanning, vil Venstre at fylkeskommunen skal lede an i et samarbeid mellom
114 NORD Universitet, NTNU og de videregående skolene. Gjennom å bruke de
115 videregående skolene som utdanningsssenter, også for voksne som tar
116 desentralisert høyere utdanning, kan vi skape studiemiljøer rundt om i hele fylket.

117 De høyere yrkesfaglige skolene (tidligere fagskolene) er solide og relevante
118 yrkesrettede alternativ til høgskole. Disse skolene utdanner kandidater med den
119 kompetansen som etterspørres, og vil bli enda viktigere i framtida når behovene i
120 arbeidslivet blir mer sammensatt.

121 Venstre vil:

- 122 • Innføre fritt skolevalg med reisegaranti i hele fylket

- 123 • Sikre at alle fylkets videregående skoler skal være universelt utformet
- 124 innen 2027
- 125 • Åpne for elever fra nabokommuner i andre fylker kan få plass ved
- 126 videregående skoler i Trøndelag
- 127 • Gjøre det lettere for elever på ungdomsskolen å ta fag på videregående
- 128 nivå
- 129 • Støtte innføring av norm for lærertetthet i videregående skole
- 130 • Øke andelen lektorer i videregående skole gjennom rekruttering og
- 131 videreutdanning
- 132 • Ha tilstrekkelig personale for godt psykososialt skolemiljø
- 133 • Videreføre tilgang til gratis bind og tamponger i videregående skoler
- 134 • Øke antallet tilgjengelige læreplasser, spesielt innenfor helse- og
- 135 omsorgsfag
- 136 • Fylkets videregående skoler skal være dysleksivennlige skoler innen 2027
- 137 • Videreføre 3-årig løp for agronomer istedenfor innføring av 2+2 år
- 138 • Videreføre Trøndelagsmodellen og inkludere enda flere unge i utenforskap
- 139 • Styrke den høyere yrkesfaglige utdanningen (fagskolen)
- 140 • Arbeide for å øke lærlingetilskuddet, samt stille krav om lærlinger i
- 141 fylkeskommunale anbudsprosesser
- 142 • Sikre systematisk oppfølging av elever som bor på hybel og sikre sosiale
- 143 arenaer for borteboere i hele Trøndelag
- 144 • Gjøre det lettere å ta desentralisert høyere utdanning, gjennom et
- 145 samarbeid mellom universitetene og de videregående skolene
- 146 • Støtte etablering av flere folkehøyskoler i Trøndelag, for eksempel på
- 147 Røros

148 **Kollektivtransport**

149 Venstre vil sikre et fleksibelt, funksjonelt og miljøvennlig kollektivtilbud i
150 Trøndelag. Vi vil ha billigere og raskere buss og tog. Venstre vil øke midlene som
151 er tilgjengelig ved å øke antallet passasjerer og dermed billettsalg. Bruk av
152 fleksibel transport må utvides, og vi vil ikke tilbake til den tiden da det kjørte
153 store, tomme busser rundt om i Trøndelag. Det trengs bedre samordning slik at
154 man lettere kan kombinere ulike former for transportformer, for eksempel buss
155 og tog. Billettprisene på Trønderbanen må ikke få uønska utslag ved reiser inn og
156 ut av Miljøpakkesonen.

157 Trønderbanen må få kvartersfrekvens mellom Trondheim og Stjørdal, halvtimes
158 frekvens mellom Melhus og Steinkjer, og timesfrekvens mellom Støren og Grong.
159 Oslo - Trondheim er en av Norges mest brukte flyruter. Dovrebanen må kunne ta
160 over en del av denne flyreisningen, ved at togtilbudet blir hyppigere, billigere og
161 mer komfortabelt. Spesielt må sovekupékapasiteten utvides. Nå når
162 Meråkerbanen er elektrifisert, må det internasjonale togtilbudet via Sverige
163 utvides til å bli en reell konkurrent til å fly. På alle banene må det sikres
164 tilstrekkelig internettkapasitet til å kunne arbeide underveis.

165 Vedtatte prosjekter i Miljøpakken i Trondheimsregionen må gjennomføres
166 raskere. Bussene må effektivt fram samtidig som gatene blir trivelige. Venstre vil
167 ha ekstern vurdering av måloppnåelse for prosjekt og tiltak i Miljøpakken.

168 Venstre mener sammenhengende sykkelveger er viktig i alle regionsentra for å gi
169 flere muligheten til å bruke sykkel som transportmiddel.

170 Venstre ønsker å holde på ambisjonen om nullutslipps hurtigbåter og ferjer i
171 kommende anbud. Vi ønsker også å utvide kapasitet og rutetilbud for båt- og
172 ferjesamband, samt å sikre fastboende og melketransport prioritet på ferjeruter
173 som blir gratis for alle reisende.

174 Venstre vil:

- 175 • Redusere prisene for enkeltbilletter og periodebilletter i
- 176 kollektivtransporten
- 177 • Utvide studentrabatten
- 178 • Innføre regionalt ungdomskort i kollektivtransporten
- 179 • Jobbe for å redusere månedskortpris på tog også utenfor
- 180 Miljøpakkeområdet
- 181 • Åpne for å bruke tog som skoleskyss
- 182 • Jobbe for bedre plass til sykkel på tog og flere sovekupeer
- 183 • Videreutvikle tilbringertjeneste og fleksibel transport, samt markedsføre
- 184 tilbudene bedre
- 185 • Arbeide for at trekantsambandet Trondheim – Rørvik – Namsos blir en
- 186 testarena for elektrifisering og autonomi i lufta
- 187 • Styrke samarbeidet om skolereiser og helsereiser, for å bidra til en
- 188 levedyktig drosjenæring i distriktene
- 189 • Sikre kapasitet og utvidet rutetilbud på ferjesambandene
- 190 • Etablere sammenhengende sykkelveinett i byene og regionsentra
- 191 • Sørge for sykkelparkering og Park & Ride ved viktige kollektiv- og
- 192 trafikknutepunkt
- 193 • Sikre gode arbeidsforhold for sjåførere og førere, og stimulere til økt
- 194 rekruttering til sjåføreryrket
- 195 • Sikre at avgiftene ved bruk av nullutslippskjøretøy er vesentlig lavere enn
- 196 for fossile kjøretøy

197 Veg

198 Dårlige fylkesveger nå er den største uløste utfordringen som Trøndelag
199 fylkeskommune må ta tak i. Å la vegnettet vårt fortsette å forfalle er ikke
200 bærekraftig. Klimaendringer og ekstremvær herjer allerede med vegene våre.
201 Dårlige veger tåler ikke dårlig vær. Vegkapitalen vår skylles bokstavelig talt ut hvis
202 vi ikke gjør noe med vedlikeholdsetterslepet. Det betyr i praksis isolerte grender,
203 rasfare, redusert trafikksikkerhet, farlig skoleveg, lange omkjøringer (og mer
204 utslipp) og redusert konkurransekraft for trøndersk næringsliv. Det dårlige
205 fylkesvegnettet gir store merkostnader for brukerne. Blant annet slites melkebiler
206 raskere og kostnaden på inntransport av melk blir unødvendig dyr.

207 Venstre ønsker en gjennomgang av hvilke fylkesveger som bør overføres til
208 kommuner for å styrke lokaldemokratisk innflytelse og for mer helhetlig og
209 forenklet planlegging av viktige hovedårer i byene. Dette gjelder ikke kun i
210 Trondheim, men også bla. Levanger og Steinkjer. Disse vegene var for en stor del
211 riksveger fram til for cirka ti år siden.

212 Fylkesvegnettet har mange dårlige strekninger og Trøndelag har et stort
213 vedlikeholdsetterslep. Generelt må det mer penger til fornying og vedlikehold av
214 fylkesvegene. Vi mener 80 % bomandel i fylkesvegprosjekter er for høyt. I dette
215 programmet nevner vi ikke spesifikke fylkesveger som bør opprustes før andre,
216 men velger heller å peke på to strekninger der vi mener at en ny tilnærming vil gi
217 større samfunnsnytte: Fv 769 Skagakorsen-Namsos og Fv 720 Malm – Bergmyran.

218 En mer effektiv fylkesveg Skagakorsen-Namsos vil gi folk i Ytre Namdal kortere
219 veg til sykehuset sitt, og bidrar til å knytte sammen Nærøysund og Namsos som
220 bo- og arbeidsmarkedsregion. Trolla – Flakk er den mest rasutsatte fylkesvegen i
221 hele Trøndelag. Ny veg med tunnel må bygges både ut fra rassikring og ut fra at
222 det er en svært trafikkert ulykkestrekning. Venstre vil teste ut nye
223 samarbeidsmetoder for å realisere mer veg for pengene. Et eksempel kan være at
224 man ved utsprenging av stein langs fylkesveg 720 forbedrer trafikksikkerheten,
225 samtidig som man får masser som kan brukes til utfylling av industriområdet på
226 Tjuin.

227 Venstre vil:

- 228 • Vesentlig redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkesvegene
- 229 • Lage en forpliktende tiårsplan for fornying og vedlikehold av fylkesvegene
- 230 • Åpne for et prøveprosjekt der kommuner som ønsker det tar over
231 eierskapet til sentrale gater som nå er fylkesveg
- 232 • Sikre elbilfordelene for bileiere også i distriktene, ved å gå inn for maksimal
233 tillatt rabatt i bomplasseringer
- 234 • Prioritere gang- og sykkelveger der det i dag kjøres skoleskyss med
235 bakgrunn i farlig skoleveg

236 **Næringsutvikling og moderne distriktspolitikk**

237 Gode, trygge og varierte arbeidsmuligheter er sentralt for å sikre bosetting i hele
238 fylket. Derfor er Venstres viktigste samarbeidspartnere i arbeidet for et godt
239 lokalsamfunn gründere og lokale bedrifter. Gjennom å legge til rette for at folk
240 med gode ideer skal kunne skape en arbeidsplass til seg selv, og kanskje flere,
241 sørger vi for et mangfoldig arbeidsmarked i hele Trøndelag.

242 Gjennom å benytte oss av våre naturgitte fortrinn, har Trøndelag blitt ledende
243 innenfor matproduksjon. Dette sikrer både god mat og viktige arbeidsplasser i
244 fylket vårt. Venstre vil gå i bresjen for at det skal lønne seg for matprodusenter å
245 omstille produksjonen sin i en mer bærekraftig retning med god dyrevelferd.

246 Venstre vil prioritere de grasbaserte produksjonene på de store og ressursrike
247 jordbruksarealene i Trøndelag. I tillegg vil de gi mulighet til utnytting av våre

248 omfattende utmarksbeiter, noe som vil bidra til å øke produksjonsgrunnlaget i
249 næringen og redusert gjengroing.

250 Venstre mener at vi må ta vare på verdifulle seterdaler med vern på landbrukets
251 premisser og som motvekt mot det store utbyggingspresset. Vi mener at skjøtsel
252 av natur og landskap må bli en del av inntekten til bonden. Da får vi utnyttet de
253 gode ressursene i utmarka i tillegg til å sikre artsmangfoldet som finnes i
254 beitemark. Utmarkstilskuddet og setertilskuddet bør dobles slik at
255 produktivitetstapet ved å ha dyr på seter dekkes.

256 Venstres mål er at havbruksnæringen i Trøndelag skal være en lønnsom og
257 miljøvennlig storprodusent av mat. Vi ønsker at næringen skal utvikle seg og
258 utnytte de naturgitte forholdene vi har ved en langstrakt kystlinje. Produksjon og
259 transport må skje innenfor målsettingene for et rent miljø, god fiskehelse, komme
260 lokalsamfunnene til gagn, og sikre gode levevilkår for villaks, sjøørret og andre
261 sårbare arter.

262 Et annet mål er å styrke den tradisjonelle fiskerinæringa i Trøndelag. Viktige
263 bidrag til dette er å styrke de fiskeriretta linjene ved Guri Kunna og Ytre Namdal
264 videregående skoler, og videreføre prosjektet VARP for å bistå med rekruttering i
265 fiskerinæringa.

266 Trøndelag har Norges største skogindustri. Trevirke kan være råstoff for de fleste
267 produkter, og kan i stor grad erstatte fossil olje og gass, i de fleste produkter hvor
268 det utgjør råstoffet. For Venstre er det et viktig politisk mål å plante ny skog og
269 verne viktige skogområder, spesielt skog i truede naturtyper. Venstre ønsker
270 fortrinnsvis å benytte lokale treslag i forbindelse med foryngelse etter hogst. For
271 Venstre er vern av skog et viktig politisk mål for å sikre det biologiske mangfoldet.

272 Tamreindrifta er en næring som Venstre ønsker å sikre framtida for i Trøndelag.
273 Den er den avgjørende kulturbærer for vår sørsamiske urbefolkning og deres
274 alvorlig truede språk. Venstre er positiv til en ny gjennomgang av den samiske
275 tamreindriftas beiterettigheter, basert på ny kunnskap om deres historiske
276 tilstedeværelse. Venstre vil ikke bidra til utbygging av vernede vassdrag eller
277 vindkraftparker i viktige områder for tamreindrifta.

278 For at folk skal ha friheten til å bestemme hvor de skal bosette seg, ta utdanning
279 og arbeide må vi sikre full bredbåndsutbygging i hele landet innen 2025, og sikre
280 teknologiavhengig høyhastighets internett 100 mbit i hele Trøndelag. For å nå
281 dette målet kreves det økt statlig finansiering. Vi må unngå at det graves
282 parallelle grøfter for fiberlegging. Flere leverandører må få bruke samme
283 infrastruktur.

284 Venstre vil:

- 285 • Bruke anskaffelsesreglementet til å fremme grønne anskaffelser
- 286 • Dele opp anbud i mindre kontrakter for at lokalt næringsliv kan delta i
287 anbudskonkurransene
- 288 • Arbeide videre for økt utflytting av statlige arbeidsplasser til Trøndelag
- 289 • Videreutvikle Steinkjer som knutepunkt for landbruksforvaltning

- 290 • Jobbe for en tettere kobling mellom utdanningsinstitusjonene og
- 291 næringslivet
- 292 • Sikre at fylkeskommunen som arbeidsgiver går foran i et inkluderende
- 293 arbeidsliv
- 294 • Jobbe videre for bærekraftig utvikling i oppdrettsnæringa
- 295 • Opprettholde arealer til den sørsamiske tamreindrifta
- 296 • Støtte videreutvikling av natur- og opplevelsesbasert reiseliv med
- 297 utgangspunkt i fiske, natur, mat og kulturopplevelser
- 298 • Legge bedre til rette for forskningsbasert innovasjon og bedriftsetablering
- 299 i tilknytning til forskningsmiljøene i fylket
- 300 • Sikre vilkår for at Trondheim kan videreutvikle seg som
- 301 teknologihovedstaden i Norge

302 Sørsamisk språk, kultur og næring

303 Trøndelag er et samisk fylke. Vi har et stort, og delvis uforløst, potensial innenfor
304 samisk språk og kultur. Venstre er glade og stolte over at samisk språk, kultur,
305 næring og naboskap er del av det trønderske. Vi vil løfte fram og synliggjøre
306 samisk kultur og språk. Tråante 2017 var bare et startskudd. Vi vil satse på
307 kartlegging av samiske kulturminner. Vi vil også sikre flagging både 6. februar og
308 29. november på alle fylkeskommunale bygg og bruke tospråklig logo på
309 fylkeskommunal kommunikasjon.

310 Trøndelag er samisk forvaltningsfylkeskommune, og har samarbeidsavtale med
311 Sametinget. Det har også de samiske forvaltningskommunene, samt Trondheim.
312 Venstre mener at samisk næring, kultur og opplæring må få styrkede vilkår i
313 Trøndelag. Det var Venstre som endelig fikk på plass statlig finansiering av nytt
314 Saemien Sijte, og vi er opptatt av at vi også må få på plass de neste
315 byggetrinnene.

316 Venstre vil:

- 317 • Øke de faste tilskuddene til de samiske kulturinstitusjonene og de faste
- 318 samiske festivalene i Trøndelag
- 319 • Sikre finansiering av administrasjonslokaler og kulturamfi i tilknytting til
- 320 Saemien sijte i Snåsa
- 321 • Styrke stipendordningene for sørsamisk språk og kultur, spesielt for
- 322 lærerutdanningene
- 323 • Øke økonomisk støtte til opplæring i duedtie og styrke markedsføring og
- 324 salgskanaler for sørsamisk kunsthåndverk
- 325 • Jobbe for etablering av Røros folkehøgskole med sørsamisk kultur som en
- 326 viktig del av profilen
- 327 • Støtte framtidige Tråante-markeringer
- 328 • Bidra til økt bevissthet om at tilstrekkelig areal for reindrifta er en
- 329 avgjørende faktor for sørsamisk næring og kultur i Trøndelag
- 330 • Støtte opp rundt arbeidet i Saemien Sijte og museene for å synliggjøre
- 331 samisk kulturarv og tilstedeværelse i regionen

332 Energi

333 Venstre ser behovet for mer fornybar energi, men vil ikke akseptere utbygginger
334 som går på bekostning av viktige natur- eller kulturverdier i Trøndelag. Dette
335 betyr fortsatt vern av verna vassdrag. Det betyr fortsatt stopp av nye
336 vindkraftanlegg på land i Trøndelag. Løsningen ligger i skånsom oppgradering av
337 vannkraftverkene som allerede er utbygd, sammen med en kraftig satsing på
338 energisparing både for husholdninger og virksomheter.

339 Venstre vil:

- 340 • Ikke tillate mer vindkraft på land i Trøndelag
- 341 • Forsvare vernet av vernede vassdrag
- 342 • Stimulere til energiøkonomisering og strømsparing både for private og
343 bedrifter
- 344 • Unngå bruk av energi til utvinning av kryptovaluta i Trøndelag

345 Kultur

346 Kulturen er en viktig faktor i et inkluderende trøndersk fellesskap. Venstre ønsker
347 et bredt kulturliv i hele fylket. Vi vil satse på frivilligheten, ikke på bekostning av
348 de etablerte institusjonene, men som et viktig supplement. Vi ser kulturskolene,
349 bibliotekene og lag/organisasjoner som sentrale aktører i vårt ønske om moderne
350 distriktspolitikk og gode kulturtilbud over hele landet.

351 Trøndelag har dype historiske røtter, noe som gir seg uttrykk i et vell av
352 kulturminner. Venstre ønsker å øke innsatsen for å ta vare på, forske på og
353 formidle kunnskap om kulturminnene våre. Venstre vil styrke satsingen på
354 formidling av arkeologi og historie, og samtidig se kulturminner og friluftsliv i nær
355 sammenheng. Vi mener at lokal kultur og tilgjengelige kulturlandskap kan bidra til
356 å skape bolyst.

357 Museene er identitetsbærere og kunnskapsinstitusjoner i hele Trøndelag.
358 Magasinsituasjonen for mange av samlingene er prekære og må løses. Det er en
359 utfordring med trang økonomi og begrenset mulighet til å tilby
360 undervisningsopplegg for så mange barn og unge som man skulle ønske.
361 Museene utgjør en viktig verdi for reiselivet lokalt, og må settes i stand til å tilby
362 gode opplevelser for både lokale og tilreisende.

363 Bibliotekene er viktige både som utdannings-, dannelses-, og sosiale
364 institusjoner. Vi vil styrke bibliotekene, gjerne gjennom flere ambulerende tilbud.
365 Det er viktig at spesielt barn og unge møter kvalifiserte bibliotekarer, som kan
366 stimulere til leselyst – spesielt for gutter. Venstre vil styrke både skolebiblioteket
367 og folkebiblioteket, og legge til rette for samarbeid og sambruk.

368 I Norge var det flere krigsfanger sett i forhold til eget folketall enn i noe annet
369 naziokkupert land i Europa. Det var over 600 fangeleirer på norsk jord i løpet av
370 krigen. Det er for lav kunnskap og synlighet rundt slike krigsminner i Trøndelag.

371 Trøndelag har et verdensarvområde i Circumferensen i Røros. Venstre er opptatt
372 av å sikre tilstrekkelig midler til å videreføre og styrke arbeidet med verdensarven.

373 Vi vil også sikre økt finansiering for arbeidet med kulturmiljøer og kulturarv som
374 trehusbyen Levanger, middelalderbyen Trondheim, den sørsamiske kulturarven
375 og bergkunstreisen. Trøndelag Venstre vil støtte opp om arbeidet som er satt i
376 gang for å løfte opp Frostatingsloven og bevisstgjøringa av demokratibygginga i
377 landet vårt gjennom prosjektet «Frostatinget – Sammen for en historisk framtid».

378 Venstre vil:

- 379 • Prioritere det frivillige kulturlivet
- 380 • Styrke kulturens og frivillighetens arbeid for inkludering i samfunnet vårt
- 381 • Sikre gode rammebetingelser for trønderske museer
- 382 • Sikre nye museumsmagasiner
- 383 • Vil bevilge mer penger til kulturminner
- 384 • Skape bedre rammebetingelser for kulturbasert næringsvirksomhet
- 385 • Styrke finansieringen av Turnéteateret i Trøndelag
- 386 • Øke bevilgningen til «Trønderkassa» for ungdom
- 387 • Jobbe for økte statlige bevilgninger til verna bygg
- 388 • Sikre verneverdige bygg i fylkeskommunens eie, som for eksempel
- 389 Landsgymnaset på Follo
- 390 • Arbeide for at Aspaasgården på Trøndelag Folkemuseum Sverresborg
- 391 flyttes tilbake til sin opprinnelige plassering på Røros
- 392 • Stimulere til å opprette lokale gjenbruksstasjoner for bygningsmateriale
- 393 • Stimulere til vern gjennom bruk av viktige bygg i Trøndelag, som
- 394 Samfunnshuset i Namsos
- 395 • Etablere et synlighetsprosjekt med utgangspunkt i krigsfangeleire i
- 396 Trøndelag

397 Folkehelse og friluftsliv

398 Fylkeskommunen samordner folkehelsearbeidet i Trøndelag og støtter
399 folkehelsearbeidet i kommunene. Folkehelsearbeid betyr mye for befolkningens
400 helsetilstand og mulighet til å leve gode liv. At alle skal ha tilgang på et sunt miljø,
401 beskyttelse fra smittekilder og ha god informasjon om helsefremmende adferd,
402 er viktig for enkeltmenneskers frihet.

403 Tannhelsetjenesten i Trøndelag fylkeskommune skal fortsatt være desentralisert
404 og tilby gode tjenester både til pasienter med rettigheter og betalende kunder.
405 Det er en utfordring å sikre stabilitet i bemanningen, spesielt er det krevende å
406 rekruttere til de minste fagmiljøene.

407 Akuttberedskap er viktig for opplevd sikkerhet. Venstre vil støtte et initiativ om
408 «Namsos som blålysby», der man bygger videre på utdanningene innenfor
409 ambulansefag og prehospitale tjenester som styrking av helsetjenester i
410 grisgrendte strøk. Vi vil ha flere forsøk som i Røyrvik med ambulanspersonell
411 som jobber på sykehjem når de ikke har utrykning.

412 Venstre er et friluftslivvennlig parti. Vi vil la flere ta del i gleden av å utøve
413 friluftsliv, og ønsker å stimulere lavterskeltilbud og tilrettelegginger som kan gi
414 flere lyst og mulighet til å delta. Venstre ønsker flere turstier nært der folk bor, og

415 flest mulig av en standard som også gjør dem egnet for mennesker med
416 funksjonshemninger. Venstre vil også aktivt støtte tiltak som åpner friluftslivet
417 for trøndere med utenlandske røtter.

418 Venstre vil:

- 419 • Styrke den fylkeskommunale tannhelsetjenesten, og opprettholde en
420 desentralisert struktur innen fylkeskommunale tannklinikker
- 421 • Ha en aktiv rekruttering av tannleger og tannhelsesekretærer til de
422 offentlige tannklinikkene i hele fylket
- 423 • Jobbe for «Namsos som blålysby»
- 424 • Sikre og tilrettelegge friluftslivsområder og ferdselsårer slik at alle har
425 mulighet til friluftsliv med fysisk aktivitet, naturopplevelser og sosialt
426 fellesskap
- 427 • Prioritere friluftslivsområder i nærmiljøet

428 En fylkeskommune for framtida

429 Venstre vil at politiske beslutninger skal fattes så nært mulig dem det angår.
430 Derfor er lokaldemokratiet bærebjelken i et levende folkestyre. Derfor skal
431 Venstre i fylkestinget stå i første rekke for uavhengighet, åpenhet og
432 lokaldemokrati. Vi skal være pådrivere for best mulig fylkeskommunale tjenester
433 for innbyggerne i Trøndelag.

434 Venstre vil ha åpenhet og nøkternhet når det gjelder honorarer i den
435 fylkeskommunale virksomheten – både politisk og administrativ. Venstre vil ha en
436 kritisk gjennomgang av fylkeskommunens eierskap. Samtidig vil vi videreutvikle
437 de politiske hovedutvalgene ved å redusere antallet og utvide hvert utvalgs
438 ansvarsområde for å få mer helhetlig politisk styring.

439 Venstre vil:

- 440 • Videreføre formannskapsmodellen
- 441 • Sikre gode vilkår for de fylkeskommunale medvirkningsrådene
- 442 • Styrke Steinkjer som administrasjonsby gjennom aktiv oppfølging av
443 lokalisering av fylkeskommunal virksomhet
- 444 • Lansere «Trøndelag som Norges beste fylke på åpenhet»
- 445 • Opprette gave- og lobbyregistre for fylkeskommunes politikere og ansatte
- 446 • Utarbeide en ordning med elektronisk offentlig postjournal for selskaper
447 som har fylkeskommunen som majoritetseier
- 448 • Sikre god håndtering og oppfølging av varsler og varslings sak, og bygge en
449 god kultur i fylkeskommunen for varsling
- 450 • Ikke ha styrehonorar for fylkespolitikere for styreverv i fylkeskommunale
451 virksomheter
- 452 • Unngå honorarer for styreverv man har i kraft av sin stilling som
453 fylkeskommunalt ansatt
- 454 • Kreve samlet årlig oversikt over styrehonorarer og lederlønninger i
455 virksomheter der Trøndelag fylkeskommunes er vesentlig eier